

TARTU ON INSPIREERIVA ELUKESKKONNAGA LINN

Seminar 02. veebruaril 2017

Seminari sissejuhatus moderaatorilt (vt slaidid).

1. Arutelu kehtivas Tartu linna arengukavas esitatud eesmärkide ja tegevuste põhjal:

- Inspireeriva linnakeskkonna mõiste vajab enam lahti seletamist. Ei pea olema kõikjal inspireeriv, vaid pigem turvalisust tagav.
- Inimesed tajuvad keskkonda erinevalt, seega linnaruumi kirev muster oluline. Samas omada linnas ainuomaseid märke, mis tekitab linna unikaalsuse.
- Linnaruum ei pea olema kõikjal saginat loov, vaja on ka kohti kus mõtiskleda, olla veidi üksi, kõik ei pea olema valgustatud;
- Enam arutleda nende väärtuste üle, mida Tartu linnaruumi arendamisel tuleb silmas pidada. Kõik ei pea olema üheülbaline ja lähtuma „pätihirmust“;
- Tehiskeskonna tasakaal looduskeskkonnaga, harmoonia kujundamine, mitte toota „müra“;
- Inimeste heaolu kasvuga uued nõudmised linnaruumile. Elanike küsitluste regulaarse läbiviimise vajadus;
- Enam tähelepanu Tartu linnas asumitele, nende eripära hoidmine ja arendamine;
- Keskkonnamõtjude hindamine linnaruumis tehtavale, vaja on kaalutlusi erinevates aspektides;
- Elamumajanduse käsitlemise olulisus, laiemalt kinnisvaraarendused ja nende mõju tartlaste elukeskkonnale.
- Arutada elanike vananemisega seonduvat mõju linna korteripoliitikale;
- Palju arutelu kesklinnast, kuid linnaosad tagaplaanil. Mitmetes piirkondades on aeg jäänud seisma (näit. Paju tn, Ujula tn). Tagada linnaruumi terviklik arendamine;
- Mõelda linnaruumi arengule inimese elukaare kõigis punktides (lapsed, tööalised, eakad);
- Küsitleda külalisi, mis neile Tartu linnaruumis meeldib või ei meeldi. Tulemusi kasutada otsustusprotsessis linnaruumi arengu üle.
- Linnaruumi väärtuste/sümbolite/maamärkide hoidmine ja tutvustamine. Linnalegedide olulisus.
- Linnaruumi tzoneeringud paindlikuks. Funktsioonide eesmärgipärasus.

2. Nimetage kolm kõige olulisemat teemat/objekti, mida Tartu linnaruumi arendamisel tuleks ellu viia. Individuaalse ülesande tulemused – olulised mõtted/tegevused, millega tuleks Tartu linnakeskkonnas uue arengukava perioodil tegeleda.

- Liikumiskeskond
  - Mõelda paremini läbi inimeste liikumistrajektorid ja leida uusi innovaatilisi lahendusi probleemi kõrvaldamiseks (nt Riia-Turu ristmik).
  - Trammiliiklus.
  - Vaikselt, rahulikult kulgev liiklus, et oleks aega unistada. Liiklusohutusele suurem tähelepanu.
  - Tavatransport kesklinnast välja. Ühistranspordi soodustamine.

- Vabaduse pst liikluse kokkutõmbamine.
- Marja tn sild valmis teha.
- Autodele kesklinnas vähem ruumi, jalakäijatele rohkem.
- Haljastus, pargid, Emajõe korridor
  - Parkide puhul mitte piirduda puudega (vaja on objekte). Parke arendada nii, et oleks nii turvaline kui inspireeriv.
  - Haljastuse suurem läbimõeldus.
  - Parkide elavdamine. Kasutada väikevorme, tervsespordiks vahendeid, mänguväljakuid jms.
  - Tuleks välja töötada parkide rekonstrueerimise kava ja see ellu viia.
  - Tänavad disainida ja haljastada.
  - Emajõe ja Emajõe äärde erinevate tegevuste toomine.
  - Rmajõgi atraktiivsemaks (jõetransport+ veeatraktsioonid).
  - Jõeäärse elavdamine.
  - Kesklinna tänavate ja pargiruumi korrastamine.
  - Parkide, puhkealade korrastamine, sh linnaosade puhkealade väljaehitamine.
  - Emajõe kallastada jõe paremkaldal täies ulatuses välja ehitada.
  - Miljööalad selgelt välja eristada.
- Linnaraamatukogu ehitamine kesklinna parki.
- Uus linnaraamatukogu-muuseum.
- Turvalised rattaparklad + rattaringlus.
- Ülikooli tagasitoomine kesklinna (2x).
- Ülikooli parem sidumine kesklinnaga.
- Ajutine ruumikasutus (nt parkimine killustikul).
- Ajutiste sündmuste olulisus.
- Laste mänguväljakud loovaks – lõpp standardlahendustele.
- Olemasolevate miljööalade linnapoolne oluliselt tugevam toetamine.
- Eripärade väljatoomine (asumid, piirkonnad).
- Kultuuriasutuste/loomeettevõtlike abil ruum – keskkond „tööle“ →
1) endised tööstushooned, angaarid; 2) kesklinna hoonete rendipoliitika.
- Väikeärisid (1. korrustele elu).
- „Ideekast“ (lihtne lahendus elanikelt ideede kogumiseks).
- Lokaalsete väärtuste tugevdamine.
- Rohkem valgust.
- Linnaosade keskuste-väljakute-kogunemiskohtade väljaarendus (Anne tn Annelinnas, Tähe tn Karlovas jne).
- Populaarsed on linnaosapäevadel kodukohvikud. Peaks propageerima koduhoovide olulisust miljööväärtusena, avama neid huvilistele.
- Sportimisvõimalused erinevatesse linnaosadesse.
- Öuespordi teedevõrgustiku loomine (Emajõe kaldaäär, kõiki linnaosasid haaravad jooksurajad).
- Keskenduda konkreetsele alale korraga, proovida lahendada tervikuna – hetkel võiks tegeleda nt Rooski tänavaga.
- Korterid, elamufond.
- Vaba/iseolemise ruumi tagamine/võimaldamine.
- Tsoneeringutest vabanemine → tegevuste segunemine.

3. Moodustati kolm töörühma: liikumiskeskond, Emajõgi ja pargid; linnaruumi arendamine.

Tartu liikumiskeskonna töörühma ideed:

- Tartu linna ringtee ehituse lõpuleviimine, mugavad ühendused linnaosadesse;
- Põhja puiestee väljaehitamine;
- Kõnniteede väljaehitamine „kaksikute“ laiuses;
- Kergliiklusteede võrgustiku väljaehitamine ja rattaga liikumine aastaringseks;
- Rattaringluse süsteemi ellukutsumine, elektril töötavate rataste kasutuselevõtt;
- Parkimismaja kesklinna äärealale, „Pargi ja reisi“ kontseptsiooni arendamine;
- Emajõel liikumiskeskonna parandamine- paadisadamad, slepasid;
- Trammi kontseptsiooni läbitöötamine (trassid, tasuvus-teostusuuring, kommunikatsioon jms);

Emajõe ja parkide töörühma ideed:

- Jalakäijatele Emajõe hea juurdepääs mõlemal kaldal;
- Emajõe kallastel jätta ka looduslikku keskkonda;
- Emajõe kaldal ja ka veepeal piknikukohad;
- Emajõe kaldaaladel atraktsioonid- tervisesport, puhkus, lebotamine, riietuskabiinid, kohvikud jms;
- Emajõe taristut kasutada näitusteks- näiteks kaarsild jms;
- Emajõkke viiv trepp;
- Emajõe kallasradade arendamine;
- Kontserdid Emajõel;
- Avalik saun Emajõel;
- Emajõe jääl uisutamise ja jalutamise võimaluste loomine talvel;
- Pargid igas asumis koos spordi ja vaba aja atraktsioonidega;
- Raudtee ääres sportimisvõimaluste loomine;
- Parkides valgustuse parandamine, tervisejooksuradade valgustamine;
- Hakkide kolooniate ohjamine parkides.

Tartu linnaruumi arendamise töörühma ideed:

- Akadeemiline vaikus ja rahu- põlistartlased ei märkagi ülikoolide mõju, va suursündmused. Need, kes Tartus elavad õppimisest, näevad linna teistsugusena võrreldes põlistartlastega, kes Tartus asuvates ülikoolides ei ole õppinud. Linnaruumi funktsionaalsuse läbimõtestamine.
- 3 campust ja kesklinn. Ülikoolilinna kuvandi edasiarendamine, sh läbi investeeringute linnaruumis.
- Tartu linna haridusliku eripära suurem esiletoomine linnaruumis- Tartu on üliõpilaste linn ja noorte linn, Tartu on koolilinn. Ülikooli kui Tartu unikaalsust rõhutava nähtavaks toomine Tartu kesklinnas;
- IT- maja avamisega seonduvad muutused linnapildis;
- üliõplaskorporatsioonid linnaruumis esile (raudteejaamast kuni Valli tn);

- Ülikoolide campuste arendused kompleksemaks (funktsionaalsuses 50% õpikeskkonda, 50% ettevõtlust);
- Vabaduse pst muutmine - Vabaduse puiestee Vabaduse platsiks;
- Tartu linnaruum enam sidusust ja sotsiaalset suhtlust toetavaks (õues õpe, piknikukohad, väliväljakud jms);
- enam väärt arhitektuuri (arhitektuurikonkursid, ideedevõistlused jms), linnakujunduse elemente (väikevormid) ja linnas puhkust võimaldavat keskkonda (leboalad, piknikukohad);
- Raudteeületusi enam (näiteks raudteejaama juurde tunnel jalakäijatele).